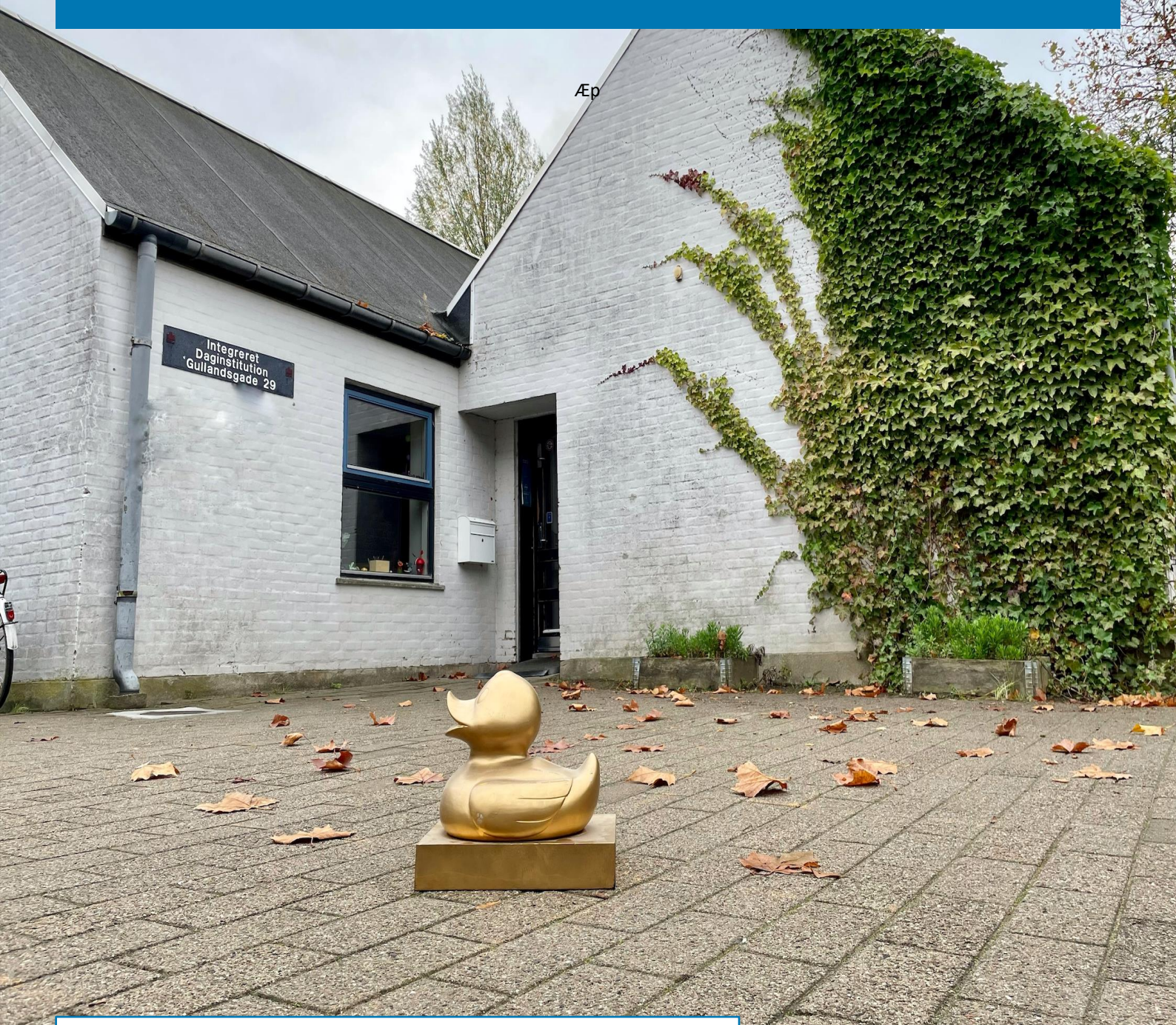
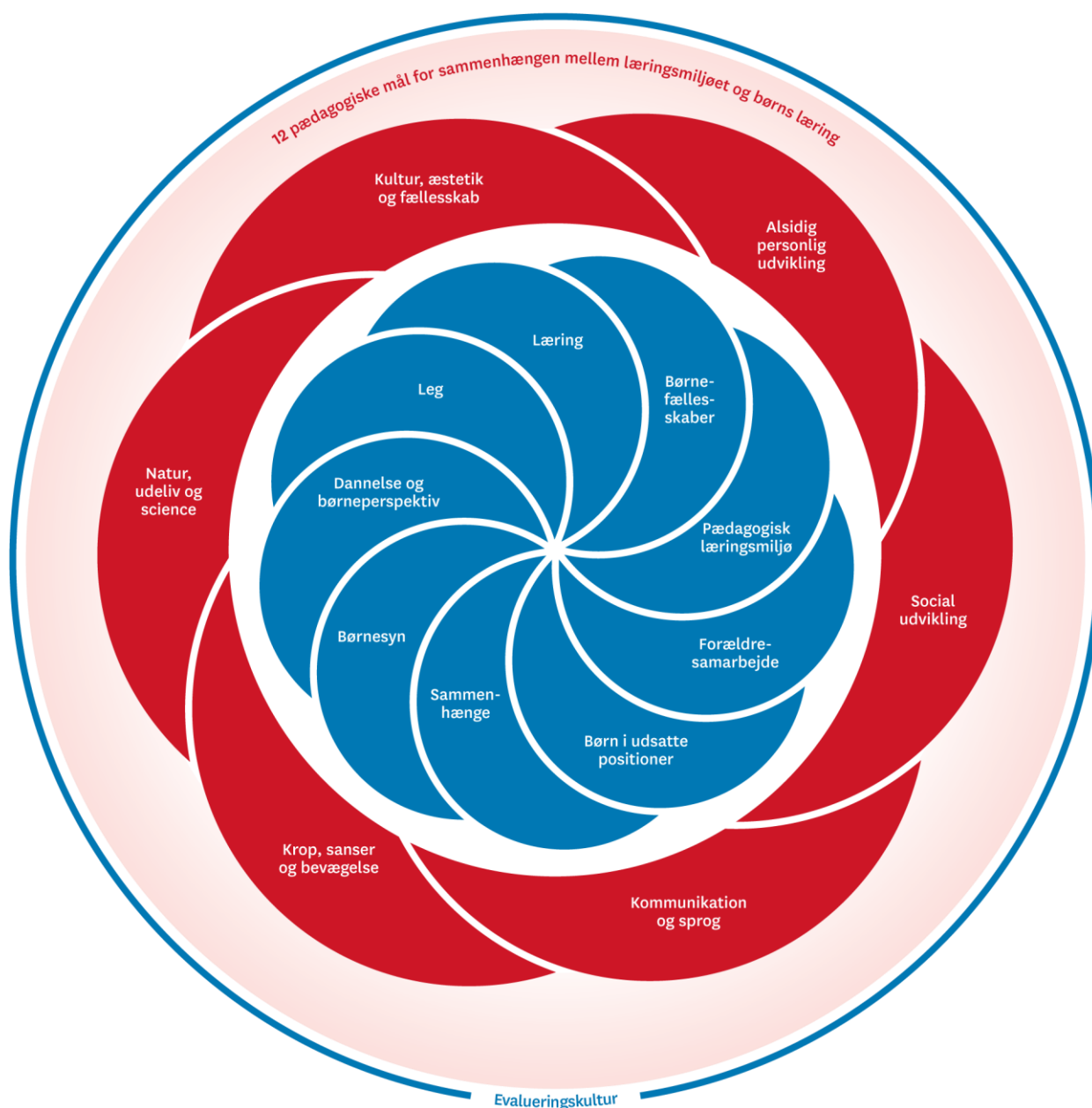

Pædagogisk læreplan for Gullandsgården 2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Denne læreplan er en igangværende proces. Der er kommet ny leder og nye personaler til Gullandsgården. Derfor har det været relevant for os og lave denne nye læreplan i fællesskab. Den er en igangværende proces, som vil være under udarbejdelse de næste mange år. Det er vigtigt for os alle, at dette bliver en synlig proces. I den kommende periode vil vi arbejde med de 6 læreplanstemaer, temaer vi hverdag er omkring, men som vi som personalegruppe mangler at arbejde med i fællesskab.

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Gullandsgården er en hyggelig, lille, kommunal daginstitution beliggende midt i det sociale boligbyggeri, Gullandsgården. Gullandsgården har de sidste par år været under en stor renovering, hvor der blandt andet er blevet etableret flere gode legepladser, som vi kan benytte som vi vil. Derudover har vi i nærmiljøet Amager Fælled, byggelegepladser, bondegård, strand og et væld af andre tilbud, vi ofte benytter os af.

I Gullandsgården er der 12 faste personaler, 1 leder og 1 køkkendame. Vi er normeret til 53 børn som er fordelt på en vuggestuegruppe, to familiegrupper og en skovbus. Vores skovbus omfatter de 33 ældste børn i familiegrupperne. Børnene kører i skoven hver 3. uge, sammen med deres faste skovbusgruppe. Grupperne er sammensat ud fra alder. Vi kører til et lille bondehus i Tokkekøb Hegn, hvor vi har skov og sø lige ved siden af.

Da skovbussen er en fast del af det pædagogiske tilbud i børnehaven, kan den ikke vælges fra. Det vil sige at når barnet har skovbusuge, er der ikke mulighed for at blive hjemme i huset. Der forefindes en folder med oplysninger om rammer, skovbus grupper, mødetider mm som man som forældre til kommende skovbus barn får udleveret når barnet starter i sin skovgruppe.

I vuggestuen starter man sit børneliv i Gullandsgården, her er man, frem til man er klar til at rykke til en af familiegrupperne. Dette sker som regel når barnet er fyldt 2 år, men kan variere på baggrund af barnets udvikling og trivsel.

Vi har åbent mandag til torsdag kl.7-17 og fredag kl. 7-16.30.

I institutionen findes der et køkken, 3 stuer med direkte adgang til vores hyggelige legeplads, et fælles-

rum, et lille bibliotek og et kreativt-værksted.

Organisering og pædagogik.

Gullandsgården er en del af klynge AD. I klynge AD er vi 6 institutioner, udover Gullandsgården er der: Multiverset, Elverhøj, Det lille univers og Himmelrummet og Solstrålen/Smørhullet.

Klyngen har en fælles klyngeleder og i Gullandsgården er der i 2022 ansat en ny pædagogisk leder.

I Gullandsgården bestræber vi os på, at der altid er 2 pædagoger og 1 medhjælper tilknyttet hver stue. I skovbussen er der fast 1 medhjælper og 1 pædagog. I køkkenet har vi en kok, rengøringen udføres af Københavns kommune. I perioder vil der i huset være støttepædagoger, studerende, praktikanter og andre tværprofessionelle fagfolk.

Vi er et lille hus hvor vi hjælper hinanden, dvs. at ved sygdom og lignende, rykker vi rundt som personale, så alle stuer fungerer. Det kan vi, da vi er et lille hus, hvor alle kender hinanden.

Vi er optaget af de pædagogiske rutiner og læring gennem hele dagen. Hverdagen er præget af mange gentagelser som tøj af og på, borddækning, dagens måltid, toiletbesøg mm. Det er vigtigt at barnet får tid og ro til at øve disse rutiner. De pædagogiske rutiner har en afgørende betydning for barnets selvopfattelse og tro på sig selv. For nogle børn kan det være svært, når tingene ikke "bare" lykkes. Vi er optaget af den udvikling børnene oplever ved at lykkes efter at have øvet en rutine mange gange.

I Gullandsgården er vi inspireret af norditaliensk pædagogik (Idana Pescioli, Firenze).

Det vil vi i det kommende afsnit fortælle nærmere om.

Firenzepædagogikken:

I Gullandsgården har vi i mange år været stærkt inspireret af Idana Pescioli, professor ved det pædagogiske fakultet på Universitetet i Firenze. Hun har i samarbejde med det pædagogiske arbejdsfelt i Firenze udviklet en pædagogik, af os benævnt som Firenzepædagogikken.

Vores inspiration er af sådan karakter, at vi altid overvejer om det vi lader os inspirere af, nu også passer ind i vores kontekst, da der er betydelig forskel på de kulturelle, historiske og organisatoriske forhold i en norditaliensk institution og så Gullandsgården, som bygger på danske børnehavetraditioner. Det betyder at vi tilpasser de dele af Firenzepædagogikken, som vi arbejder med i praksis.

Omdrejningspunktet i Firenzepædagogikken er at gøre noget sammen i det sociale fællesskab, - og at det man gør sammen skal være meningsfuldt for den enkelte, men samtidig opleves som et betydningsfuldt bidrag til fællesskabet. Metoden bygger på et dialogisk grundlag, hvor det enkelte barn deltager ud fra sine forudsætninger og interesser. Her stilles der spørgsmål til hvad børnene forestiller sig, vi f.eks. skal se på en tur ud fra vores blomster model se side 7. Børnenes svar bliver nedskrevet og undersøgt når vi så kommer frem til bestemmelsesstedet, herved lægges der vægt på at alle børns udsagn er vigtige, og at vi via modellen får en viden om hvad børnene forestiller sig. Derudover er der lagt stor vægt på inklusion og forældreinddragelse. Når vi starter et projekt op, får forældrene et skriv om hvad vi forestiller os projektet skal omhandle og at vi meget gerne vil have input fra dem i form af både ideer samt deres børns udsagn hjemmefra om projektet.

Det helt afgørende i Firenze pædagogikken er, at børnene (og pædagogerne):

1. Lærer at se/iagttage deres omverden: Ting, dyr, mennesker & fænomener.
2. Lærer at tale om det de ser/iagttager/ forestiller sig.
3. Lærer at opstille hypoteser om det sete/deres forestilling. (- som altid vil være individuel).
4. Gøre tingene/undersøge hypoteserne i fællesskab i børnegruppen.

Aktiv deltagelse i det sociale fællesskab opfattes her som en forudsætning for læring og udvikling.

Vi arbejder ofte med et overordnet tema. F.eks.: Kænguruer, vejret, bondegården, et maleri, følelser osv. Emner, som børnene har vist interesse for, eller som pædagogerne erfaringsmæssigt ved har børnenes interesse.

Nu kunne man så tro, at pædagogikken ensidigt vægter barnets sproglige færdigheder. Men som tidligere nævnt har barnet mange "sprog" til at udtrykke sig med, "de kan udtrykke sig via bevægelse, sang, maleri, tegninger, bygning af ting" osv. Derfor kan hvert barn deltage og bidrage til den fælles udforskning af et givent tema ud fra sin kunnen.

Vi lægger vægt på, at børn lærer forskelligt/har forskellige læringsstile. Der er 4 læringsstile som er: Visuelt, Auditivt, Taktile og den Kinæstetiske. Det visuelle barn vil gerne bruge sine øjne når det lærer, fx se billeder. Det auditive barn bruger sine ører, hører/lytter, får tingene fortalt og selv taler om det. Det taktile barn vil gerne bruge sine hænder, når det lærer, når barnet rører/gøre noget med sine hænder. Det kinæstetiske barn bruger hele kroppen når de lærer, de har brug for at bevæge sig rundt når de fx lytter. Derfor bliver et emne altid behandlet på mange forskellige måder: Der bygges modeller, males, tegnes, limes, skrives, danses, læses, måles, vejes, synges, dramatiseres, leges, indsamles materiale osv. På den måde har børn som har en begrænset videns baggrund, stor mulighed for at komme til orde og udfolde deres ideer og input, og herved blive inddraget og være en aktiv og vigtig del af fællesskabet.

Vores erfaringer med at husets børn øver sig i at iagttage omgivelser og ting, samt italesætte deres undren og deres forestillinger om et givent emne er, at de bliver dygtige til at opstille hypoteser og spørgsmål til deres omverden, hvilket er et godt udgangspunkt og fundament, når de fremtidigt har behov for at indhente viden af forskellig art.

Den Firenze inspireret pædagogik stiller krav til pædagogen om at kunne inkludere alle børns forestillinger og udsagn om et givent emne. Her er det vigtigt at vi som pædagoger ikke retter eller giver faktuelle svar, da det vil afholde nogle børn i at deltage aktivt. Derudover har børnene vidt forskellige vilkår og nogle har måske en mindre oplevelses- og erfaringsverden, end de jævnaldrende venner. F.eks. Når vi i et projekt er i gang med at forberede en tur ud fra vores turblomst (model kommer efter afsnittet) her taler alle børn ud fra den viden de har, f.eks. vi skal på tur til Ordrupgaard, børnene spørges: "Hvad mon et museum er?", her kommer der forskellige udsagn: "Der er bøger indeni, jeg tror det er et skib, jeg tror der er løver derinde". Her er alles udsagn vigtige, og danner baggrund for de undersøgelser vi så laver når vi kommer til museet, er der løver på et museum osv. Her oplever børnene at deres udsagn bliver taget alvorligt og er en vigtig del af turen, når vi sammen undersøger "*hvad et museum er*". Vigtigheden af at den voksne her skaber deltagelsesmuligheder for alle børn.

Det handler for os, som pædagoger, om at kunne ændre retning og følge børnenes spor, da vores erfaring er, at det skaber det bedste grundlag for deres interesse og læring. Det kan være, at vi er i gang med at arbejde med vejret generelt, her er det så skyer som bliver det børnene er optaget af, og så bliver projektets fortsættelse om de forskellige slags skyer der er. Eller vi opdager at et af børnene slet ikke har lyst til at lave en tegning af en sky, men kigger i en bog om skyerne, eller leger at de er en sky.

Vi kan som personale også have andre mål med aktiviteterne, end et åbenbart mål om at børnene skal lære noget om at passe på naturen i et skraldeprojekt. Det kan være at der i gruppen er nogle børn, der har udfordringer på det sproglige område og så bliver det tænkt ind i gruppens aktiviteter: Vi synger skraldesangen, vi har dialogisk læsning om hvad der sker med hvalen, når den spiser det plastik, som vi mennesker har smidt i havet osv. På den måde bliver det sjovt at lære, fordi det sker mens gruppen er optaget af et fælles spændende projekt.

Vi oplever at vores måde at arbejde på, især i projekterne betyder, at vi bliver fagligt udfordret. Det er interessant at udforske et emne sammen med børnene og det giver en masse arbejdsglæde. Derudover skal vi også kunne tænke kreativt, og kunne finde på kreative løsninger sammen med børnene F.eks. da vi til rollinge børnenes fugleprojekt besluttede at lave en fuglerede, som børnene kunne lege i af en gammel hundekurv, eller da de i skoven skulle have kroppen med i projektet om æbler: "Vi triller æbler ned af bakken" som igen giver anledning til snakke og science undersøgelser af hvad kan egentlig trille/rulle.

Et andet vigtigt aspekt ved pædagogens rolle i Firenzepædagogikken er de voksnes positionering i samværet med børnene. Her er det nemlig grundlæggende at gøre sig overvejelser af, hvordan vi som personale kan undre os over tingene sammen med børnene. Der opereres med 3 forskellige positioner, som pædagogen kan indtage:

- At gå foran
- At følges ad
- At gå bagved

Det vil sige, at pædagogen nogle gange må tage føringen, når nye ting udforskes. Dette kan enten være af hensyn til hele gruppen, men kan også være begrundet i, at et barn i en given situation har brug for at se tingene an først, eller få hjælp til at turde kaste sig ud i aktiviteten.

Andre gange kan vi følges ad, og sammen undre os over tingene

Og atter andre gange må vi som personale give plads til, at børnene kan undres og undersøge tingene selv, uden at det bliver vores viden som gøres til "det rigtige" og ikke giver plads til børnene. På den måde gøres der også op med et evt. behov for at have kontrol over aktivitetens udvikling.

Dette kræver, at man er bevidst om sine valg, hvilket er på dagsordenen i de kollegiale refleksionsseancer.

Når der tages på tur i en "Firenze-kontekst" gøres dette med et bevidst læringsorienteret sigte. Derfor vil personalet på forhånd have arbejdet med Turplanlægningsblomsten med børnene.

Selve forberedelserne og efterbehandlingen af aktiviteter vægtes højt og bygger på et dialogisk grundlag, hvor det enkelte barn bidrager med forslag til turens indhold og efterfølgende fortællinger/kreative udtryk om oplevelsen.

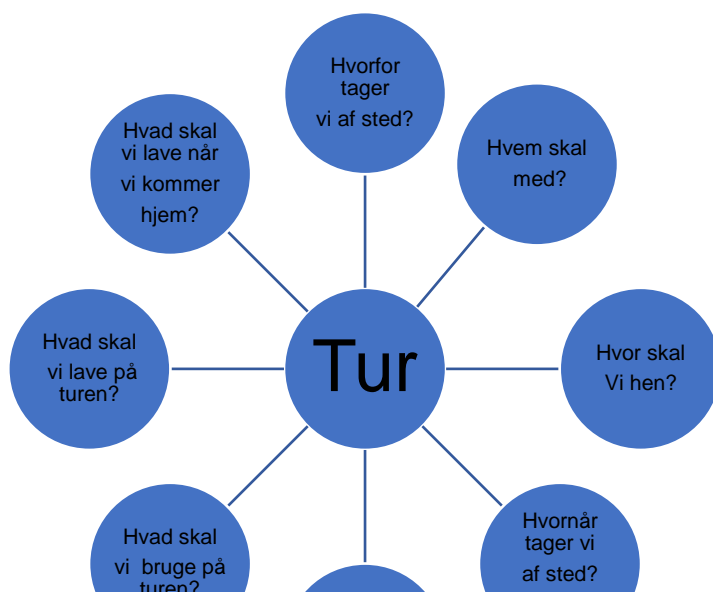
Et eksempel på en spørgsmålsguide, som er udgangspunkt for dialogen kunne være:

- Hvor skal vi hen?, Hvad skal vi der?, Hvad tror du, at du kommer til at høre/se/mærke?, Hvad mon vi kan lære der?, Hvordan kommer vi derhen?, Hvem kan komme med?, Hvad skal vi tage med derhen, så vi bagefter kan huske hvad vi ser?, Hvordan tror du, at vi kan bruge det, når vi kommer hjem igen?
OSV

Dialogen med børnene afhænger selvfølgelig af turens tema og børnenes alder. Når vi f.eks. har tema om fugle med de 2-årige, så leger vi f.eks. fuglen sover, i stedet for bjørnen sover, det bliver genkendeligt for dem. Her anvender vi desuden ofte et lille tøjdyr til at fortælle eller mediere børnenes følelser og tanker.

Børnenes udsagn og hypoteser nedskrives og bruges dels som dokumentation for personalets refleksioner over børnenes aktuelle viden og hvad de har været optaget af, dels som en måde at huske børnene på hvad de har bidraget med, som skulle undersøges på turen, - og her er det vigtigt, at anerkende det enkelte barns bidrag som vigtigt.

Det betyder ikke, at vi ikke også anvender turplanlæggeren udenfor projektsammenhænge, -men der vil fortsat være rum for spontane ture i nærmiljøet, hvor børnene altid er inddraget i ft. hvor udflugten går hen osv.

Eksempel:

Karen, Simone og de ti 4-årige børn. Den første dag bliver børnene præsenteret for emnet vi skal arbejde med i projekt ugerne, Kænguruer. Vi startede med at tale med børnene om hvad de i forvejen ved om kænguruer. Den efterfølgende projektdag forberedte vi børnene på en kommende tur til biblioteket, og her tog vi udgangspunkt i turplanlæggeren.

I projekter bliver alle udviklingsområder inddraget gennem forskellige aktiviteter. Projekterne bliver planlagt og evalueret med blandt andet smtte modellen.

Gullandsgårdens Skovbus:

Når børnene er med skovbussen foregår det meste af dagen i skoven ved Tokkekøb hegn. Skoven rummer et varieret landskab med bakker, moser og søer samt flere gamle stendysser. Livet i skoven giver mulighed for fordybelse og ro til at gå på opdagelse. Her er tid til at undersøge og være nysgerrig på hvad naturen byder på. I skoven ligger også vores lille hytte, hvor vi har to legerum på 1. salen, et køkken alrum og toiletter. Livet i skoven er på mange måder anderledes end livet i børnehaven.

I skoven kan man studere biller med lup, fange dyr ved søen med fiskenet, se skovens forandringer gennem årstiderne, plukke æbler, lave mad over bål eller spise sin madpakke på en træstub.

I skoven kan man løbe stærkt, kravle i træer, rulle ned af bakker og råbe højt. Dette er blot nogle af de mange ting børnene oplever i deres skovbus-uge.

Vi arbejder også projektorienteret i skoven. Eksempler på temaer kunne være, frøer, fugle, åkander, trolde, skrald i naturen, æbler mm. Vi bruger, i den forbindelse bussen til at komme på længere ture. Troldeprojektet kan f.eks. tage udgangspunkt i, jagten på kunstneren Thomas Dambo's trolde, som findes forskellige steder rundt i landet. Eller Herstedhøje, som er en kæmpe bakke i Albertslund, kan bruges i æbleprojektet, til at trille æbler ned af bakken og måle hvor langt de kan trille.

I skoven har vi fokus på at bruge naturens eget læringsmiljø. Det væltede træ kan være noget vi kører med, frøerne kan være vores kæledyr som vi bygger huse til og giver kælenavne. I skoven har vi også et bøgetræ som skriver breve til børnene ved højtider eller når vi er optaget af et tema. Det kan være et brev som f.eks. stiller spørgsmål til børnene om skovens dyr, eller fantasifigurer vi har fundet på.

Her kan træet dels mediere om temaer som optager børnene eller som vi tænker kan være vigtige at formidle. Vi oplever at børnenes opmærksomhed bliver forstærket, når det er bedstemor bøgetræ der kommer med budskaber og fortællinger frem for den voksne.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Stuen, skov gruppen, på tværs i huset

- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
Plads til alle, alle føler sig som en del af det store fællesskab, der er plads til forskellighed. Der bliver talt med børnene om det.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

Pædagogisk grundlag for klynge Amager D.

Ledelsesteamet er lige nu ved at genbesøge det pædagogiske grundlag og der vil blive indsat mere omkring dette når vi er færdige med det. Formålet er blandt andet at skabe ejerskab ned til alle ansatte.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn:

I Gullandsgården vægter vi barnesynet ”det at være barn har værdi i sig selv” meget højt. Vi tager udgangspunkt i det barnet selv kan. Med hjælp og støtte hjælper vi dem videre i deres udvikling. Når det lille barn, f.eks. øver sig på at tage tøj på, støtter og opmuntrer vi, så barnet får lyst til at blive ved med at prøve, selvom det er svært og kan tage lang tid.

Vi møder børnene med en positiv tilgang. Det skal være rart, lærerigt og ikke mindst sjovt at komme i børnehave eller vuggestue, når man er barn i Gullandsgården. Personalet bestræber sig på at tilrettelægge en spændende og ikke mindst varierende hverdag med deltagende voksne.

Børnene skal møde voksne som anerkender dem for dem de er, og som kan se de ressourcer og kompetencer hvert enkelt barn besidder. Når et barn f.eks. har det svært i fællesskabet, arbejdes der med at de andre børn får øje på de kompetencer som det pågældende barn har.

Vi havde f.eks. et projekt, hvor et genert, sprogligt og socialt udfordret barn var med. Her fandt vi ud af at barnet var særlig dygtig til at lave snurretoppe af plus plusser, han hjalp de andre børn med at bygge disse, og blev på denne måde en stor del af fællesskabet.

Vi inddrager børnenes perspektiver både i voksenstruktureret aktiviteter og ved de daglige rutiner. F.eks. har en voksen observeret at en lille gruppe børn har leget smølfer inden på stuen. Efterfølgende vælger hun at tage ansigtsmaling med ud på legepladsen, og sætter en stor leg i gang med smølfer, hvor mange børn bliver inkluderet.

Vi ser på børnene som vigtige individer. Der arbejdes i høj grad med selvhjulpenhed igennem hele dagen, da vi mener at det har stor betydning for barnets selvopfattelse at møde voksne, som tror på at de kan.

Dannelse og børneperspektiv.

I Gullandsgården skal der være plads til alle børn. Det er vigtigt at børnene bliver hørt og taget alvorligt. Vi gør os umage med at forstå børnenes handlinger og intentioner, og forsøger at se barnets perspektiv i den givne handling. Der er plads til medbestemmelse, og for os er det vigtigt at alle børn oplever at være i et demokratisk miljø. Det er ikke det samme som at barnet kan gøre hvad det vil, men børnenes ideer og perspektiver skal tages i betragtning. Vi inddrager f.eks. børnene hvis de skal i værkstedet og lave krea. Her taler vi om hvilke materialer, farver eller metoder man kan bruge. Vi oplever at børnene er rigtig gode til at komme med input, og deres mange gode forslag giver ofte anledning til en demokratisk afstemning.

Vi involverer ofte børnene i evaluering af f.eks. projekter, ture ud af huset eller vores afslapning. Vi bruger f.eks. børneinterview når vi vil undersøge læringsmiljøet i et givent projekt. Vi vægter den systematiske evaluering lige så højt som den "daglige evaluering" som foregår under f.eks. måltidet. Her er der god tid til at tale om dagens aktiviteter og lege.

På Cowboystuen havde børnene f.eks. svært ved at ligge stille i afslapningsstunden, de voksne talte med børnene omkring dette. Flere børn fortalte at det var fordi at musikken der blev afspillet, gav mere lyst til at danse end at ligge stille. Sammen fandt de nogle sange, der var nemmere for børnene at slappe af til.

Når man giver sig tid til at lytte, får man rigtig meget viden!

Leg, læring og børnefællesskaber:

I Gullandsgården er vi optaget af at leg, læring og børnefællesskab hænger sammen, og er en forudsætning for hinanden.

Leg spiller en vigtig rolle. Her afprøver børnene sig selv, hinanden og deres omgivelser. Legen kendetegnes ved engagement og koncentration, og er præget af fantasi og samspil. I lege lærer børnene at konfliktløse og forhandle. Legen hjælper dermed børnene med nye input og fantasi, og vi vægter børnenes leg højt. I legen bearbejder børn verden.

Vi deler dagligt børnene i mindre grupper, Både når det gælder at lege i tilrettelagte aktiviteter, men også når børnene leger i deres egen initieret leg, deler vi dem op og bruger hele huset.

Der skal være tydelige legezoner både inde i huset og ude på legepladsen. Tydelige zoner der viser hvad man kan lege, og kan støtte børnene i legen, både med og uden voksne.

Vi har lavet legekasser med temaer og legeskemaer fra Pia Thomsen, så vi sikrer at også nye medarbejder i Gullandsgården kan være med til at skabe gode lege og læringsmiljøer til børnene.

Vi reflekterer jævnligt over både vores aldersopdelte grupper og vores stuer, for på den måde at sikre at alle børn har mulighed for at være en del af et børnefællesskab.

Som voksen i Gullandsgården er det relevant at du kan gå både foran, ved siden af og bagved i børns leg og læring. Børn skal hjælpes og støttes i gang med leg. Samtidig skal der være plads til børnenes egen leg.

Gullandsgården børn og voksne er nysgerrige sammen. Vi følger børnenes spor og undersøger og undre os sammen

Det er vigtigt for os i Gullandsgården at alle børn føler sig som en del af et børnefællesskab.

På legepladsen har vi mellem kl 12-13 en legeansvarlig voksen. Denne voksen sætter lege i gang, og er fritaget fra de praktiske ting som at pudse næse og skifte bleer, men skal i stedet igangsætte og facilitere lege på legepladsen. Så alle har mulighed for at deltage i et børnefællesskab.

Rutiner

En institutions hverdag er præget af en række gentagne handlinger, de pædagogiske rutiner, de har et vigtigt pædagogisk læringsperspektiv og indhold. For os er det vigtigt at børnene bliver inddraget mest muligt, og at vi derved understøtter deres stræben efter at kunne selv. Rutinerne giver også tryghed og genkendelighed for børnene, de ved f.eks. at når vi har haft afslapning så skal vi spise frugt osv.

Rutinerne er fyldt med læring. Når det lille barn skal skiftes, hjælper det med at finde bleen og kravler selv op på puslebordet. Vi som voksne opfordrer barnet til eks. at løfte numsen, trykke på knappen til at hejse puslebordet op og ned. For de større børn gælder det bl.a. at tage tøjet af og på, at blive fortrolige med toiletbesøg osv.

Traditioner

I Gullandsgården har vi en række faste traditioner og fællesoplevelser, da det er med til at give hverdagen indhold og spektiv

Vi har mange traditioner både højtids traditioner og nogle som vi selv har skabt.

Nogle traditioner vi kan nævne er: Fastelavn, Påske, Sankt Hans, Sommerfest, Forældrekafe, Galleri, Lucia, Julefest, Føddage, Bamseuge, Følelsesuge, Sproguge, Motionsløb og Tour de Gulland(cykelløb for alle børn).

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har drøftet emnet at sikre læring igennem hele dagen på et personalemøde.

Gennem hele dagen berører vi alle læreplanstemaer i større eller mindre grad. Hvilket der er mest i fokus afhænger af børnegruppen, og hvad de er mest optaget af.

Vi arbejder målrettet med planlagte pædagogiske aktiviteter i formiddagstimerne, både stuevis, men også i skovgruppe og i projekterne hvor børnene er aldersopdelte.

De pædagogiske rutiner indeholder også en stor del af læreplanstemaer, som igen bliver afstemt af børnegruppen, det giver en god veksling mellem rutiner planlagte og uplanlagte aktiviteter og dagligdags gøremål med indhold af læreplanstemaer.

Vi vægter de 3 dele, planlagt leg, fri leg og rutiner lige højt. De rummer hver især stor læring, udvikling og dannelse i dagligdagen.

Planlagte aktiviteter målrettet en bestemt børnegruppe og bestemte læreplanstemaer, f.eks.: rytmik med de 2 årige for at styrke deres motorik, færdigheder og styrke deres selvværd.

I de pædagogiske rutiner prioriterer vi tiden til at lære børnene at være selvstændige og selvhjulpne, dette kræver at de voksne skaber tid og rum.

Dagligdagen vendes hele tiden og tilpasses børnegrupperne, både på stuemøder, men også på personale møder, eller til en pædagogisk snak med en kollega i dagligdagen.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Gullandsgården forsøger vi altid at have den tætte forældrekontakt. Børnene er vores fælles tredje. For at opnå viden om det hele barn er vi nødt til at tale om hvad der rører sig, både i institution og hjemme.

Forældrene i Gullandsgården er med til at sikre børnegruppernes trivsel. Forældrerådet holder 4 gange om året forældrekafe i Gullandsgården. Dette er med til at give nye forældre en god start i Gullandsgården.

Vi finder det relevant at der altid er tid til at tale med forældre. Dette kan være den lille samtale i garderoben, men også hvis forældrene eller vi oplever at deres barn ikke er i trivsel holder vi altid ekstra

møder med forældrene, så vi i fællesskab kan skabe de bedste muligheder for barnet. Det er vigtigt at alle børn trives, udvikles og lærer hver dag. Dette skal ses i perspektiv til det enkelte barn.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn. F.eks. børn med en svag socio-økonomisk baggrund, børn med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, eller børn i risiko for at stå uden for fællesskabet.

Med denne definition kan et barn være i en udsat position i kortere eller længere tid, eller et kort øjeblik afhængig af årsagen. Et barn kan fx være i en udsat position når de sproglige færdigheder vanskeliggør deltagelse i andres leg, eller i forbindelse med dødsfald, skilsmisser eller andet. Når vi dagen igennem opstiller læringsmiljøer, har vi altid øje for, at der skal være deltagelsesmulighed for børn i udsatte positioner. Det betyder også, at vi indimellem differentierer reglerne mellem børnene, for at alle børn har mulighed for at deltage ud fra deres nærmeste udviklingszone. Vi ser altså det enkelte barn som et individ, og er undersøgende på, hvor det er i dets udvikling lige nu. Ud fra den viden, kan vi bedst muligt støtte og guide barnet til positiv deltagelse i fællesskabet. Vores tilrettelæggelse af pædagogiske læringsmiljøer sker ud fra en didaktisk tilgang.

Vi prioriterer samvær med børn i udsatte positioner, og er optaget af at hjælpe både barnet og familien godt på vej. Når børn er i en udsat position, er det af stor betydning at der er et godt netværk omkring barnet til at hjælpe det og familien bedst muligt. Derfor har det stor betydning for os som fagpersoner, at der etableres et godt samarbejde mellem dagtilbud og hjem. Endvidere har vi opmærksomhed på den betydning, vi som dagtilbud har på børns udvikling, både på kort og lang sigt.

Personalet i Gullandsgården har en række værktøjer i arbejdet med børn i udsatte positioner. Her kan nævnes personalets erfaring, uddannelse, viden, sparring med det øvrige personale, videns dele med barnets primære personer samt arbejde med Tobi, dialog ark. Derudover har vi en række tværfaglige samarbejdspartner, som støtte pædagoger, tale hører konsulenter, psykologer fra BBU og daginstitutions rådgiver. Alt dette med største respekt og forsøg på samarbejde med familien.

I Gullandsgården vægter vi børns overgange højt. Det er ikke kun overgangen fra børnehave til skolen. Det er vigtigt at alle børn, uanset alder oplever en tryk og sammenhængene overgang fra hjem til vuggestue – vuggestue til børnehave osv. Fælles er, at barnet over en tid, gradvist vænner sig til den nye kontekst. De skal have en følelse af at være tryk, og at være en vigtig del af fællesskabet.

Det sidste år inden skolestart, bliver alle de 5 årige børn en del af "skolegruppen". De starter med at finde et navn til gruppen, som f.eks. bamseklubben eller jordbærklubben. Alle børn bidrager med deres bud og til sidst trækker man lod om hvilket navn det skal være.

Gennem forskellige temaer og projekter har vi i skolegruppen fokus på de færdigheder, som er vigtige for børnene at besidde, når de starter i skole. Vi laver blandt andet et følelsesprojekt, hvor vi taler om de forskellige følelser, laver samarbejdsøvelser og lege for at få en bedre forståelse og opmærksomhed på hinanden.

Børnene øver sig i selv at være i fokus. For nogle børn er det grænseoverskridende at skulle stå frem og tale højt i en større gruppe. Til at øve det har gruppen blandt andet en bamse (maskot) som på skift kommer med børnene hjem. Når barnet kommer tilbage med bamsen, fortæller barnet, resten af gruppen hvad den har oplevet mens den var på hjemmebesøg. Forældrene hjælper med at skrive i en bog, hvor der også er mulighed for at lave en lille tegning. På den måde kan de voksne støtte barnet hvis det er svært at være i fokus. For resten af gruppen er der også meget læring i, at lytte og vente på at det bliver ens egen tur. Her øver vi også at række hånden op når man vil sige noget.

Vi styrker børnene i at blive mere selvhjulpne og inddrager også forældrene, så de kan støtte op derhjemme. Det giver en positiv selvforståelse når man selv kan klare toiletbesøget, holde orden i sin garderobe, selv tage tøj af og på osv.

Vi er en del af stærkt samarbejde mellem Peder Lykke skolen og børnehaverne i klynge D. Vi går blandt andet på skolebesøg, og en gang om året deltager vi i fællessang med indskoling. Derudover er der udarbejdet en kasse, som indeholder sange, lege, rim, remser og bøger som både indskoling og børnehaven benytter, hvilket giver en genkendelighed i overgangen.

Inden børnene starter i skole er hele gruppen rundt og besøge alles fritidshjem og skoler. Børnene går meget op i, når det er deres skole vi besøger og de bliver tydeligt stolte, glade og nogle gange generte, når de viser deres skole frem for kammeraterne.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi bruger lokalsamfundet når vi er på ture ud af huset. Vi har i nærområdet flere gode legepladser, som vi ofte benytter ved forskellige lejligheder. F.eks. kan en børnegruppe som har kaninprojekt lave en aftale med bondegården om at en medarbejder derfra, viser kaninerne frem og fortæller om dem.

Vi benytter også Amager Fælled som er et stort naturområde, samt de parker der er i nærområdet. Derudover bruger vi de lokale forretninger når vi har projekter, f.eks. en tur til fiskemanden, dyrehandleren eller den lokale grønthandler, for at handle og måske få en lille snak med ekspedienten.

Vi kommer også på de nærliggende skoler hvor vi blandt andet låner gymnastiksalen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Børnemiljøerne er indrettet efter den aktuelle børnegruppe, alt efter alder, udvikling og hvad de aktuelt er optaget af. Når man træder ind i Gullandsgården er det første man møder en stor dokumentationsvæg hvor en eller flere projektgrupper blandt andet har udstillet billeder, skulpturer eller andet de har arbejdet med. Det er vigtigt at børnene har en oplevelse af, at deres aftryk har betydning for fællesskabet, "jeg har betydning" og det afspejler sig i læringsmiljøet.

I Gullandsgården har vi et værksted indrettet med alverdens materialer. Når børnene er i værkstedet, bliver de præsenteret for mange forskellige materialer. Nye, såvel som genbrugsmaterialer er en stor del af sortimentet. Materialerne skal være tilgængelige for børnene, så de på bedst mulig måde understøtter den kreative proces og børnenes forskellige læringsstile.

Vi indretter rummene efter børnegruppen og hvad de er optaget af. Eksempelvis hvis børnene er optaget af dinosaurer, kan de voksne indrette et hjørne af stuen med græs og bakker som de kan "bo" i og som kan give ny energi til legen.

De voksne bidrager også med nye spændende legemiljøer. Dette kan være med udgangspunkt i Pia Thomsens legeskemaer understøtter vi den voksnes rolle i legen og vi oplever at det giver børnene tryghed og forudsigelighed, når de f.eks. leger "hospital" eller "frisør". Det er de samme ord og vendinger der bliver brugt, uanset hvilken voksen der er deltagende.

Børn og forældre skal mødes af nærværende og positive voksne. Hos os er det derfor vigtigt at alle, bliver mødt med smil og et "godmorgen" når de kommer om morgenen. Der skal i Gullandsgården være en positiv stemning med voksne, der udtrykker at de ser og hører alle børn. Børnene skal opleve en følelse af at her er trygt og rart at være, og kys og kram er en naturlig del af den daglige omsorg.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Det enkelte barn skal have en følelse af at, det er vigtigt for fællesskabet og at egne følelser bliver respekteret og anerkendt. Vi støtter børnene i at sætte ord på egne og andres følelser, for at få en større forståelse for andres handlinger.

Vi arbejder på tværs af alder, køn, samt social og kulturel baggrund. Gullandsgården har mange forskellige typer børn og familier, og dette støtter vi børnene i at erfare og udforske. Her støtter vi også børnene i at være en del af et større børnefællesskab.

Børnene bliver hjulpet i de udfordringer de kan opleve igennem dagen, dette være sig at vente på tur, blive selvhjulpne eller løse konflikter.

Vi tilpasser læringsmiljøerne så de passer til den enkelte gruppe.

Det er vigtigt for os at børnene i gullandsgården udvikler deres Robusthed, Nysgerrighed på deres færdens videre i livet, Troen at alles deltagelse er vigtigt for fællesskabet

For at de i fremtiden vil møde andre og omverden med åbent sind

Alle børn har ret til at være inkluderet i et fællesskab.

Tegn på læring:

At børnene er trygge.

At de tør stille spørgsmål.

At de færdes hjemmevant i huset

At børnene genkender og er trygge ved rutinerne i dagligdagen.

At børnene hele tiden udvider deres selvstændighed.

At alle børn oplever følelsen af succes og at lykkes, også med det der er svært

Metoder vi anvender:

Vi fejrer de små sejre i hverdagen, med ros og synlig begejstring når ting lykkes

Vi tilrettelægger vores dage ud fra det enkelte barn og dets behov.

Vi giver plads til forskellighed.

Vi giver ro og rum til fordybelse, også til at lære rutinerne i dagligdagen.

Vi arbejder målrettet og bevidst med at børnene bliver selvhjulpne.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

I Gullandsgården, går den voksne foran, og er den gode rollemodel. Gullandsgården har hvert år en følelses uge hvor der arbejdes indgående med den sociale udvikling. Her bruges blandt andet materiale fra marryfonden- fri for mobberi, hvor der arbejdes med venskaber, og kendskab til egne og andres følelser.

I Gullandsgården arbejder vi med tegnefortællinger, hvis børn har brug for lidt ekstra støtte eller guidning. På den måde kan barnet visuelt få en bedre forståelse for egne og andres følelser og derigennem opnå nye handle-mønstre.

Tegn på læring:

At børnene har en begyndende forståelse for egne og andres oplevelser (empati)

At børnene udvikles og tør lære.

At børnene på eget initiativ hjælper hinanden.

At børnene giver plads til forskellighed

At alle er en del af et større eller mindre børnefællesskab.

Børnene opsøger hinanden og danner venskaber.

At børnene forstår de sociale spilleregler i åde regel og rollelege.

At børnene kan vente på tur.

Metoder vi anvender:

Vi er deltagende rollemodeller, og giver vitaminer til legen

Følelses projekt

Specifikke lege på legepladsen/ legepladsansvarlig

Firenze projekter.

Børnemassage og yoga

Vi skaber mulighed for at lege i mindre grupper og også at lege i "fred"

Tæt forældresamarbejde

Forældre kaffe 4 gange om året.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

I klynge AD arbejder vi fælles med sprog. Vi mødes i sprogetværk og erfaringsudveksler.

I gullandsgården arbejder vi med sprog hele

Vi har pt et arbejde med huset Pia Thomsen, lige nu omhandler det sprogtappen. Inden da har alle voksne i klyngen de været på aften møde med konsulent fra huset Pia Thomsen og fået fælles forståelse for det sproglige arbejde.

I Gullandsgården arbejder vi med sprog hele dagen. Vuggestuen har lavet 6 fokus ord som er i fokus i 6-8 uger. I de uger er alt hvad man laver i vuggestuen med omdrejningspunkt i de 6 fokus ord.

Det er relevant at børnene øver sig i at kommunikere, dette både i egen leg men også når vi laver voksen styreret aktiviteter bruger vi sproget bevidst.

Tegn på læring:

At børnene kan give udtryk for behov og følelser

At børnene søger dialog med børn og voksne

At børnene bruger sproget under leg med andre.

At de helt små børn lære ordenes betydning, der læres via fokusord

Metoder vi anvender:

Sprogtappen, som arbejdsredskab
Vi arbejder med børnene i små Sproggrupper
Vi afholder fredagssang hver uge.
Vi laver dialogisk læsning
Vi spejler børnene og opfordre dem til at bruge deres ord.
Vi prioriterer samtaler i rutine situationer med det enkelte barn.
Vi spiller spil med børnene og lære dem at spille med hinanden.
Vi arbejder med fokusord i vuggestuen.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Vores pædagogiske læringsmiljøer skal give mulighed for at børnene kan bruge deres krop, både inde og ude. Børnene skal opleve at blive udfordret og stimuleret igennem hele dagen. I Gullandsgården arbejder vi ud fra, at det børnene selv kan, skal de selv. Så når det lille vuggestuebarn f.eks. skal skiftes, kravler det selv op på puslebordet osv.

Tegn på læring:

At børnene giver tegn på, glæde ved at bruge deres krop inde og ude.

At børnene lærer kroppens muligheder og begrænsninger.

At alle børn styrkes i fin og grovmotorik samt i sanseintegration.

Metoder vi anvender:

Børneyoga

Tour de Gulland

Motionsdag

Afslapning

Selvhjulpethed via positiv opfordring.

Gentagelse i dagligdagen.

Dufte, smage maden.

Gå på opdagelse i naturen, tale om tekstur og lign.

Firenze projekter med fokus på sanser, krop og bevægelse.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Alle børn i Gullandsgården skal opleve, et læringsmiljø der giver mulighed for at danne sine egne erfaringer med naturen. Der skal være tid til fordybelse og for at udvikle en nysgerrighed og lyst til at udforske naturen. Vi vægter natur og udeliv højt og alle børn kommer udenfor hver dag.

Tegn på læring:

At børnene udviser respekt for naturen og de dyr vi finder.

At børnene viser interesse og kan fordybe sig når vi færdes i naturen.

At børnene stiller spørgsmål til naturen og naturfænomener.

Metoder vi anvender:

Vi bruger naturen som et ekstra rum, hvor vi udforsker, eksperimenterer og stiller hypotetiske spørgsmål for at undre os i fællesskab.

Vi går ture i nærmiljøet med fiskenet og forstørrelsesglas.

Vi tager naturen med indenfor og bruger i krea værkstedet eller til sanseindtryk i vuggestuen.

Vi finder dyr og planter som vi studerer og finder ny viden om.

Vi laver blandt andet skraldeprojekt med de store børn en gang om året.

Vi er rollemodeller for børnene når vi er i naturen og derigennem give dem en bevidsthed om hvordan man færdes med respekt for både dyr og planter.

Pædagogisk eksempel 2023:

I efteråret har de 3 grupper i skovbussen haft "æbleprojekt". Måden vi har introduceret emnet for børnene, er et brev fra "bedstemor bøgetræ" hvor hun fortæller om sin gode ven æbletræet, som er så glad for at kunne hjælpe menneskerne med at dele æbler ud. Brevet slutter af med en række spørgsmål til børnene om hvad de kender til æbler og hvad de tænker man kan lave med dem. Projektet tager udgangspunkt i det børnene fortæller. Æbletemaet gav anledning til at lave mange forskellige aktiviteter med æbler. Vi startede helt konkret i en æbleplantage, hvor vi plukkede forskellige sorter af æbler, hvilket giver gode snakke om former, farver, smag, størrelse men også hvilken tilstand æblet er i, er det stødt, råddent eller ser det bare super fint ud?

Efterfølgende vaskede og sorterede vi æblerne. Vi skraldede på forskellige måder og lavede alt muligt spiseligt som, grød over bål, kanelæbler, æblejuice, tørret æbler mm. Derudover lavede vi en række kreative aktiviteter som æbletryk, tegne æbler, tage maling med i naturen og tegne træer (fordybe sig i træets form, farve, lyd og bevægelse. Når vi gik tur i skoven, lavede vi historier om træets følelser, f.eks. hvad føler det når æblerne falder ned? Og hvordan er det at være et æble der styrter mod jorden?

Vi undersøgte hvad der skete over tid, med et æble der fik lov at lægge på jorden (science), hvad der skete når vi hænger æbleskraller op i træerne? Er der andre end os mennesker der spiser æbler? Når vi f.eks. lægger et æble ud i naturen for at se dets udvikling, går de voksne "ved siden af" vi taler med børnene om, hvad der mon sker og opstiller hypoteser, som vi sammen har en undrende tilgang til og sammen kan undersøge ved at besøge æblet hver dag. Nogle børn mente at æblet var blevet spist af et dyr, andre at det ville rådne og forsvinde men også hypoteser som at nisserne har spist det eller det er blæst væk, er velkommen!

Æblerne kunne også bruges til at lege med. Eksempel: To børn taber et æble på gulvet og opdager at det kan trille. Efterfølgende havde de en snak om hvad der kan trille og hvad der ikke kan. De

afprøver klodsen der er firkantet og andre objekter. Sammen finder vi ud af at det kunne være sjovt, at se hvor langt vi kunne få æblet til at trille. Vi stiller baner op og får æblet til at trille ned (de voksne går bagved og ved siden af). Til slut taler vi om at det kunne være sjovt at finde en meget høj bakke og trille æbler ned af. De voksne (går foran) og forslår en tur til herstedhøje, hvor vi kan trille æbler ned af en meget høj bakke. Forberedelsen til vores tur sker med udgangspunkt i turguiden, hvor vi taler om hvordan, hvornår, hvad skal vi have med osv.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur er en vigtig del af børnenes liv. Det er med til at skabe en forståelse af verden og særligt møde med andre kulturer er en væsentlig del af forståelsen af en selv. Man skal have en grundlæggende viden og erfaringer med egen kultur og traditioner for at kunne se verden i et større perspektiv.

Børnene skal præsenteres for andre kulturer og udtryksformer, da det kan give inspiration til at udvikle og udforske egne kulturelle udtryksformer. Der skal skabes rum og tid til at børnene kan udfolde sig på deres egen måde og her er medinddragelse en vigtig del af processen.

Det er vigtigt for personalet i Gullandsgården at børnene er en del af et multikulturelt fællesskab. Der er plads til forskellighed og børnenes forskellige erfaringer er vigtige for fællesskabet og for at udvide

det enkelte barns horisont. Vi vægter højtider som f.eks. jul, påske eller sommerfest, højt. Her oplever børnene gentagelser og genkendelighed, da det ofte er det samme år for år.

Tegn på læring:

At børnene gennem leg bearbejder de kulturelle udtryksformer, de møder i dagligdagen.

At børnene oplever glæde ved fælles oplevelser og har en begyndende forståelse for mangfoldighed.

At børnene udviser interesse og nysgerrighed overfor forskellige kulturer ved at stille undrende spørgsmål.

At børnene kender de danske traditioner, som jul, påske mm.

Metoder vi anvender:

Vi vil markere de forskellige højtider, tale om hvordan man gør i Danmark og hvilke traditioner man har hvis ens forældre kommer fra et andet land.

De voksne i Gullandsgården er opmærksomme på at understøtte børnenes nysgerrighed og fantasi.

Vi introducerer børnene for forskellig kunst og kulturgenerer som musik, teater, sang og højtlesning.

Vi bruger nærmiljøet når vi arbejder med forskellige kulturer.

Vi vægter æstetiske læreprocesser højt og alle børn skal introduceres for forskellige kulturelle udtryk som tegning, maling, bygge med genbrugsmateriale samt andre kreative aktiviteter.

Pædagogisk eksempel efterår 2023

Under læreplanstemaet kultur æstetik og fællesskab har vi valgt at tage udgangspunkt i et fælles tema om den by vi bor i: København. Vi har lagt det under dette område men vi kommer rundt om alle læreplansområder på forskelligvis.

I efteråret 2023 har vi haft et ønske om at have en fælles playliste ifb med vores afslapning, for herigennem at skabe en samhørighed og fællesskabsfølelse mellem de 2 familiegrupper. Udgangspunktet for København, var at der tidligere på året var sangen om "Kongens Have" på vores playliste til afslapning. Børnene udviste stor interesse for sangen, "Hvad kan man se på en bænk i Kongens Have?" vi fandt flere sange omkring København, hvor vi kunne besøge steder der bliver nævnt i sangen. Med det fælles ønske om mere samarbejde mellem de to familiegrupper udvalgte vi de sange, som vi ville tage udgangspunkt i, desuden lavede vi vores 4 ugers plan sammen med udgangspunkt.

Vi har været har været på ture ud af huset, for bl.a. at besøge Langebro, Rundetårn, Storkespringvandet og Kongens Have. De store har været på tur til Kongens Have for at undersøge hvad man kan se, når man sidder på en bænk i netop Kongens Have. Børnene har været i Rundetårn for at tælle hvor mange vinduer der er, hvad man kan se, måske man kan se helt til Amager. Eks. På historie fra barn: Barnet synger sangen Rundetårn; "Det var ved Rundetårn jeg fandt min løve", i sangen synges "lykke". Karen går ind i den og spørger undersøgende ind til hvorfor mon der er en løve. Barnet finder hjemme ud af

at der synges "lykke". Barnets efterrefleksion lyder: "måske var det lykken at der var en løve ved Rundetårn." "Måske var Chr. D. 4. Lykkelig fordi han havde en løve ved Rundetårn.

Det er et stort aldersspænd, vi har fra de 2-5 årige, men vi oplever at sangene henvender sig til alle børnene. Vi tager udgangspunkt i forskellige dele af sangene. De 5 årige er optaget af Christian d.4, hvordan tager vi den videre, vi tænker at vi skal have et brev fra ham hvor han fortæller noget om fx hvorfor han byggede Rundetårn. De 2 årige er meget optagede af Christianshavns kanal, skulle vi en tur med kanalrundfart og sejle på kanalen.

Børnene er `på` Viggo siger fx : Vi kører over Langebro når vi skal i Skoven

Vi får tilbagemeldinger fra forældre, om de forskellige sange vi hører til afslapning, hvor optagede af sangene.

Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Systematisk arbejde med evaluering af pædagogisk praksis og læringsmiljøer, er en vigtig del af arbejdet med at sætte fokus på børnegruppen og pædagogens rolle. Vi stiller skarpt på hvad der fungerer og hvad vi skal arbejde videre på. Evalueringskulturen skal understøtte, at personalet udvikler en faglig og selvkritisk tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis. Hvis man vil ændre noget, skal man vide præcis hvad man vil ændre og hvorfor.

Vi bruger blandt andet stuemøder, personalemøder og personaledage til løbende at evaluere. Vi bruger forskellige refleksions og evaluerings metoder. Det kunne være praksisfortællinger og tilhørende analyseguide, børneinterview, tegn på læring, sprogtrappen osv. Evalueringsmetoden er afhængige af hvad vi vil vide mere om. Ud over den systematiske evaluering, benytter vi også den daglige sparring med kollegaer fra egen og andres stuer.

Når der laves projekter i Gullandsgården er evaluering en stor del af arbejdet med børnegruppen. Der laves smtte inden opstart, og igennem forløbet kigger man tilbage på smtte, og devaluere for at sikre at man kommer omkring alle læringsmål.

Vi prioriterer stuemøderne højt, og hjælper hinanden i huset så alle kan holde møde en gang om ugen. Stuemøderne bruger vi blandt andet på at evaluere og reflekterer over egen pædagogisk praksis, børnegruppen og læringsmiljøet. Den viden vi opnår her bruger vi på at videre udvikle praksis. For at alle i huset for indsigt i den nye viden, har vi det ofte som et punkt på dagsordenen, til vores personalemøde.

Hvad har vi arbejdet særligt med i 2023:

I Gullandsgården er personalegruppen sammensat af nye og gamle medarbejder. For at sikre at alle medarbejder har indsigt og viden om husets pædagogik og børnesyn, har vi brugt midler fra fastholdelsespuljen, til et forløb med Birthe Harboe. Birte har et stort kendskab til huset, da hun over flere omgange har været konsulent i forhold til udvikling af pædagogisk praksis i gullandsgården. Hun har lavet et forløb med husets nyeste medarbejdere, hvor de har arbejdet med blandt andet praksisfortælling, Firenze inspireret pædagogik og anerkendende refleksion.

Derudover har 2 medarbejder fra skovbussen og 1 medarbejder fra vuggestuen været på kursus i natur, udeliv og science. Et kursus som strækker sig over et halvt år, fordelt på 6 kursusdage. De har blandt andet arbejdet med naturen som ramme for leg, oplevelser og læring og hvordan man indtænker science og matematisk opmærksomhed i de pædagogiske aktiviteter. Men også temaer som bæredygtighed i dagtilbuddet, svampe og æstetiske udtryk har været en del af kurset. Kurset har været en god blanding af teori og praksis, i form af forskellige workshops. Det kunne f.eks. være at finde svampe i skoven, kigge på dem og tegne dem eller hvad kan man bruge en bunke sten til og er der forskel på dem og hvorfor mon? Undervejs har de i skovgrupperne, lavet et projekt om vandrende pinde, som de har i et terrarie oppe i skovhytten. De har studeret dem, tegnet dem, udfordret sig selv i at holde dem, passet dem og fodret dem mm. I vuggestuen havde de et projekt om fugle.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Læreplanen er et vigtigt arbejdsredskab for os. Derfor arbejder vi løbende med de forskellige læreplanstemaer, når vi f.eks. har personalemøde eller personaledage. Her diskutere, evaluere og videreudvikler vi på den eksisterende læreplan i fællesskab. Derudover vil de temaer og evalueringer vi aktuelt er optaget af, være en del af dagsordenen til forældrerådsmøder. Vi benytter os af værktøjer fra EVA til at evaluere dele af læreplanen, men også til at tale ind i børnesyn, dannelse, udvikling, leg osv.

Vi arbejder med SMTTE modeller i al vores planlægning, dokumentation og evaluering. Det sikrer, at vi udarbejder effektive pædagogiske tiltag, der har direkte effekt for børnene. Vi arbejder md 4 ugers planer samt der gives plads til at evaluere projekter.

Vi er meget åbne for at kigge indad på vores egen praksis, om der er noget, vi kan gøre endnu bedre. Alt i alt er vores mål at skabe en effektiv evalueringskultur, der sikrer at alle børn får den optimale støtte, de har brug for i deres trivsel og udvikling. Vores evalueringskultur tager højde for både børnenes individuelle udvikling, børnegruppernes udvikling og personalets udvikling. Vi bestræber os på løbende at udvikle os. Vores læreplan evalueres derfor løbende, så den afspejler præcis den pædagogik og praksis, vi har.

